

AGENDA
2030

ANYS DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

DOSSIER DE PREMSA

Diputació
Barcelona

1822
2022

200 anys de la Diputació de Barcelona

El 15 de maig de 1822 es va constituir oficialment la Diputació de Barcelona. Va ser just després que les Corts aprovessin, el 27 de gener d'aquell mateix any, la nova divisió territorial, que en el cas de Catalunya es va establir en quatre províncies.

Avui, 200 anys després, la Diputació commemora aquest aniversari amb una sèrie d'iniciatives i la voluntat que, d'una banda, subratllin la llarga trajectòria d'una institució sense la qual no es pot entendre la història contemporània del nostre país. I, de l'altra, que projectin la Diputació de Barcelona i el conjunt d'ens municipals de segon grau en clau de futur, a partir de la seva realitat actual i de les necessitats i reptes de la nostra societat.

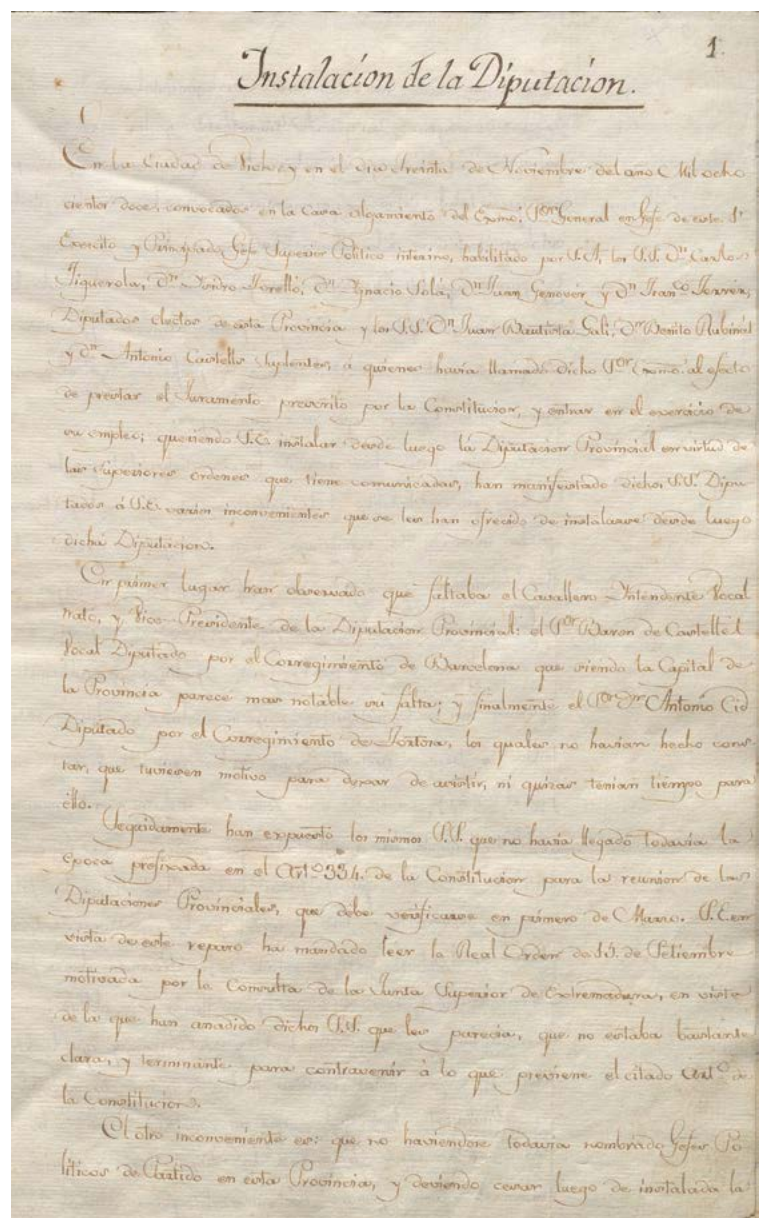
Els orígens de les diputacions

Cal remuntar-se més de dos-cents anys per trobar l'origen de les diputacions provincials. L'article 325 de la Constitució de Cadis, aprovada el 19 de març de 1812, establí que a «cada província hi haurà una diputació anomenada provincial, per a promoure la seva prosperitat». Aquesta constitució va sorgir en un context històric convuls, atès que feia quatre anys havia començat la Guerra del Francès (1808-1814).

Primera acta de la Diputació Provincial de Catalunya, 30 de novembre de 1812. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB Llibre 103)

El decret de Corts de 30 de maig de 1812 va establir l'obligació de configurar les diputacions provincials a tot Espanya. En el nostre territori, la Diputació Provincial de Catalunya es va constituir el 30 de novembre a la ciutat de Vic. L'elecció era neta i simbòlica, ja que Vic havia estat la primera ciutat catalana que s'havia adherit a la Constitució de Cadis. La Diputació Provincial va esdevenir la primera institució de Catalunya.

La primera experiència de la Diputació Provincial de Catalunya va ser curta, atès que al març de 1814, amb el retorn del rei Ferran VII a la península, es va derogar la Constitució de Cadis i la restauració de l'absolutisme monàrquic. Amb aquest pas, les diputacions provincials van quedar anul·lades pel Reial decret del 15 de juny de 1814.

Les diputacions provincials no es van restaurar fins al 1820 durant el Trienni Liberal (1820-1823). El 27 de gener de 1822 les Corts van aprovar la nova divisió territorial, que en el cas de Catalunya va establir quatre províncies: Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. A més, es va acordar que en aquelles províncies on fos necessari es convocarien eleccions i es formarien noves diputacions.

El 15 de maig de 1822, ara fa 200 anys, es va constituir oficialment la Diputació de Barcelona, després que les Corts aprovessin, el 27 de gener d'aquell mateix any, la nova divisió territorial, que en el cas de Catalunya es va establir en quatre províncies.

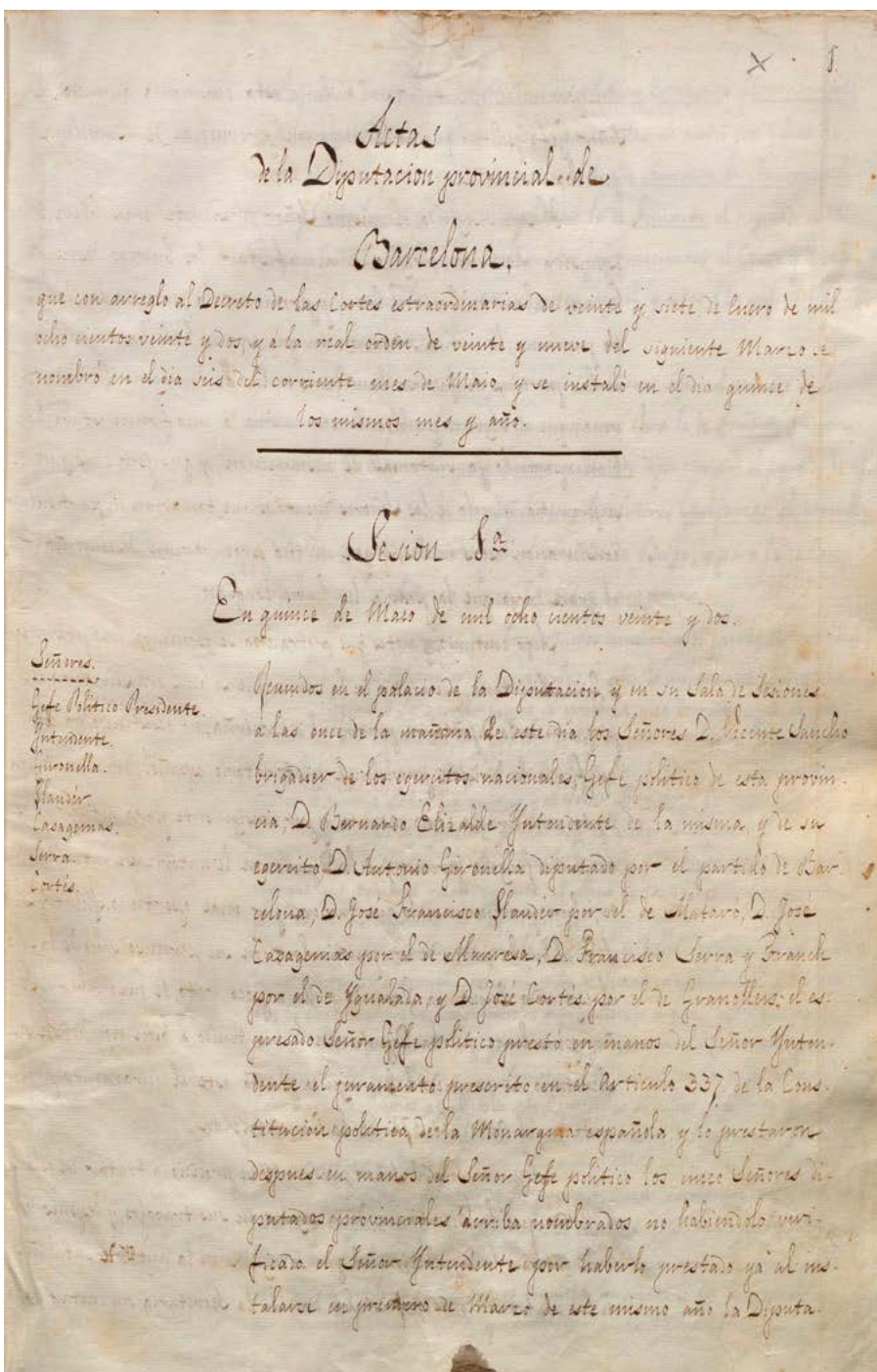
Aquesta va ser, però, una primera etapa marcada per la brevetat ja que només va durar un any i mig. L'1 d'octubre de 1823 Ferran VII va decretar la fi del Trienni Liberal (1820-1823) i va anul·lar, entre d'altres, les Corts i les diputacions, sent la darrera sessió de la Diputació de Barcelona el 16 d'octubre de 1823.

L'establiment definitiu de la Diputació de Barcelona no va arribar fins al 26 de gener de 1836, després de la mort de Ferran VII el 1833. A partir de l'aprovació de la Constitució l'agost de 1836, les diputacions es van consolidar com un element fonamental de la unitat territorial i administrativa del nou estat liberal, així com en el desplegament de la societat burgesa, nexa entre els municipis i l'administració central.

Com era comú entre les diferents diputacions provincials, les competències de la Diputació de Barcelona es van centrar en obres públiques, beneficència i ensenyament secundari. La tasca més important prevista per la Diputació de Barcelona va ser la construcció d'una extensa xarxa de carreteres i camins veïnals, que en un principi només havia de preveure l'actuació a la província de Barcelona, però que va acabar actuant en tot el territori català.

Precisament per aquest motiu l'any 1848 es va crear la Junta de Carreteres, que va ser un òrgan de caràcter supraprovincial integrada per les quatre diputacions catalanes i que

es va mantenir al llarg del segle XIX, a més de ser el primer organisme administratiu autònom del govern central que va tenir com a àmbit d'actuació la totalitat del país. No es pot obviar que aquesta aposta va facilitar l'articulació territorial de Catalunya, l'acostament de les comarques interiors a la costa i la compatibilitat d'aquesta xarxa amb la ferroviària, a partir de la primera línia de ferrocarril inaugurada el 1848, tot i que el desplegament ferroviari va acabar sent fragmentari.

Primera acta de la Diputació de Barcelona, 15 de maig de 1822.
Fons: Diputació de Barcelona.
(CAT AGDB Llibre 110)

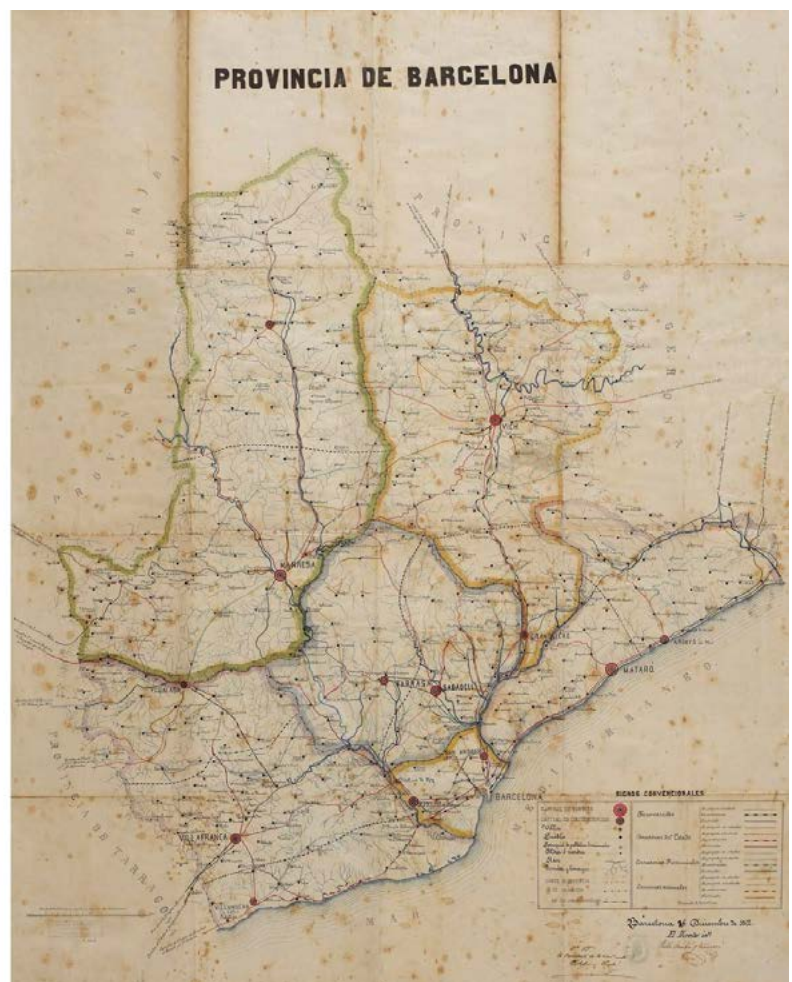
El paper clau de la Diputació durant el Sexenni Democràtic

Entre els anys 1868 i el 1874 la Diputació de Barcelona va tenir un paper molt destacat en la vida política catalana. És per aquest motiu que, en aquest període del Sexenni Democràtic, la corporació actua com a organisme bàsicament polític i representatiu de les aspiracions de la societat catalana.

En una primera etapa, la Diputació va estar governada pels sectors monàrquics constitucionals, que integraven sobretot liberals conservadors i liberals progressistes. La implantació, per primera vegada, del sufragi universal masculí en les eleccions provincials el març de 1871 va atorgar la victòria als republicans federals, tot i que al juny aquests diputats van ser destituïts pel govern espanyol; fins que, un any més tard, els sectors republicans van recuperar el govern de la Diputació.

Després de l'abdicació d'Amadeu I i amb la proclamació de la Primera República, l'11 de febrer de 1873, la Diputació de Barcelona, governada pels federals, va esdevenir un centre de govern del territori català. Entre d'altres actuacions, la Diputació va ser part fonamental de la Junta de Salvació i Defensa de Catalunya, creada el 18 de juliol de 1873 per fer front a la nova guerra carlina (1872-1876).

Mapa de la província de Barcelona referent a la divisió judicial, 26 de desembre de 1872. Autoria: Pau Jamburú i Ildelfons Cerdà (arquitectes). Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R. 2601)

Restauració i irrupció del catalanisme (1875-1914)

La Restauració borbònica iniciada el 1875 va suposar la recuperació del govern de la Diputació de Barcelona pels partits conservadors. A partir d'aquesta data la institució va tornar a exercir funcions més administratives que no pas polítiques, com li era propi.

El 30 de gener de 1877 es va publicar el Reial Decret que autoritzava a la Diputació de Barcelona a restablir els Mossos d'Esquadra a la província, un cos que inicialment estaria format per unes 200 persones. Dos anys més tard, el govern central aprovava el Pla de carreteres provincials de Barcelona, que comptava amb 26 carreteres amb una extensió total de 911 km; i una previsió de construcció o complementació de 45 trams.

Mossos d'Esquadra al Parc de la Ciutadella, c. 1910-1920.

Autoria: Francesc Xavier Ràfols. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R. 5208)

Durant la dècada de 1880 i 1890, la Diputació de Barcelona va ser un reflex dels interessos de la burgesia catalana. D'aquesta època destaca l'entrada en funcionament de l'Escola de la Dona, que va tenir lloc l'any 1882.

Al llarg de la primera dècada del segle XX la Diputació de Barcelona va ser un mirall de la progressiva incapacitat dels partits dinàstics espanyols per connectar amb la societat catalana. Una etapa d'expansió que va propiciar la creació del patronat de la Universitat Industrial (1904) per impuls de

la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, amb el Foment del Treball Nacional i altres entitats empresarials. Un any més tard, el Patronat de l'Escola Industrial adquireix la fàbrica Batlló, ubicada al carrer Urgell de Barcelona.

La victòria a les eleccions provincials de març de 1907 de la Solidaritat Catalana, una coalició de tots els partits catalanistes, va donar un gran tomb a l'escenari polític català. Aquest triomf electoral va permetre, entre altres esdeveniments, el nomenament d'Enric Prat de la Riba com a president de la Diputació de Barcelona el 2 d'abril de 1907. El govern de la Diputació de Barcelona per part de la Lliga Regionalista, el partit liderat per Prat de la Riba, va suposar l'oportunitat per emprendre un projecte polític a llarg termini.

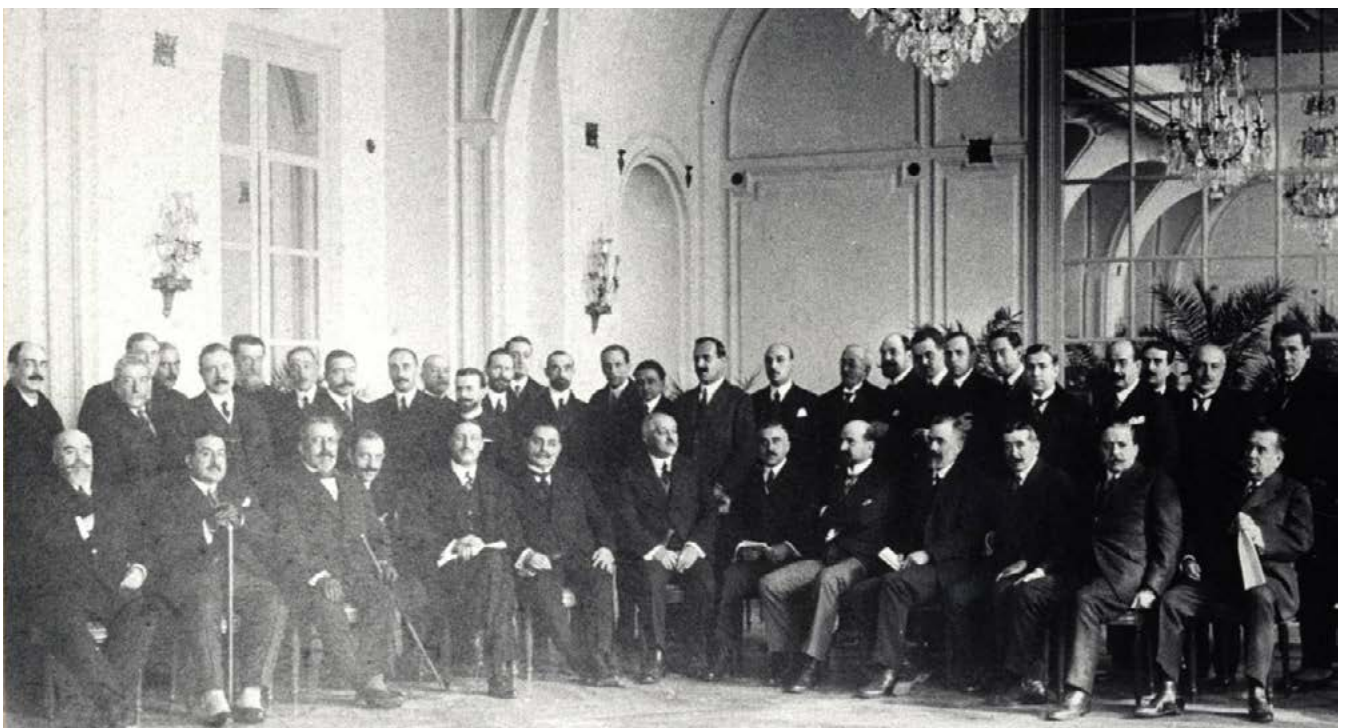
Una primera etapa d'aquest projecte polític es va produir entre els anys 1907 i 1914, durant els quals la Diputació de Barcelona va impulsar una tasca fonamental en obres públiques. Aquesta acció es va concretar en la construcció de carreteres i la millora de la xarxa viària provincial amb l'anomenat Pla de camins veïnals. També es van crear noves institucions d'ensenyament tècnic i professional com l'Escola Superior d'Agricultura, l'Escola de Funcionaris de l'Administració Local, l'Escola del Treball, l'Institut d'Estudis Catalans i la Biblioteca de Catalunya.

La Mancomunitat de Catalunya

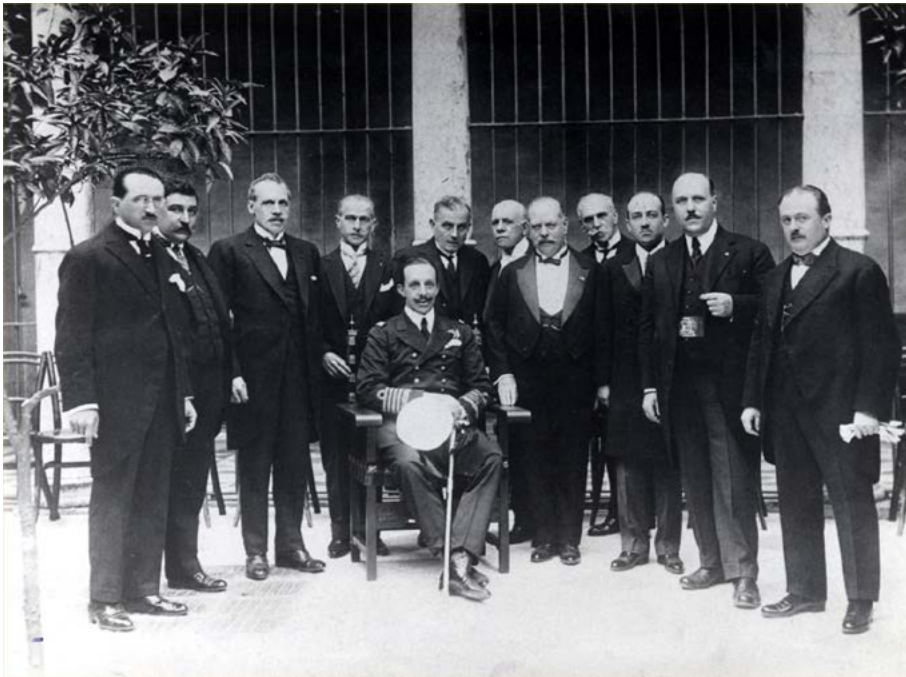
«Recuperar la capacitat de la gestió administrativa de les antigues Corts Catalanes», amb aquest objectiu, el 6 d'abril de 1914 s'establí la Mancomunitat de Catalunya. Començava, així, una nova etapa política, amb el president de la Diputació de Barcelona, Enric Prat de la Riba, al capdavant. La Mancomunitat de Catalunya era la federació voluntària de les quatre diputacions de Catalunya, amb l'objectiu de recuperar la unitat trencada per la divisió provincial de 1833.

Tot i que la Mancomunitat de Catalunya era un projecte pensat des del 1908, no va ser fins l'any 1911 quan la Diputació de Barcelona va proposar a les altres tres diputacions tirar endavant la iniciativa. Només una de les diputacions (Girona) estava governada per la Lliga Regionalista, el mateix partit de Prat de la Riba. A Lleida dominava el partit monàrquic liberal espanyol i, a Tarragona, els republicans autonomistes.

El president de la Mancomunitat de Catalunya Josep Puig i Cadafalch (al centre) i altres polítics a l'hotel Ritz de Barcelona, c. 1917-1923. Autoria desconeguda. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R.4215)

La constitució va tenir lloc el 6 d'abril de 1914 al Palau de la Generalitat, quatre mesos abans d'esclatar la Primera Guerra Mundial. La Diputació de Prat de la Riba va ser el principal motor de la Mancomunitat de Catalunya.

Visita d'Alfons XIII al Palau de la Diputació a la plaça de Sant Jaume. A la seva esquerra Alfons Sala i Argemí, president de la Mancomunitat de Catalunya, i Darius Romeu baró de Viver, alcalde de Barcelona, c. 1924-1925. Autoria desconeguda. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R. 3176)

Dues etapes

La Mancomunitat va estar presidida entre 1914 i 1917 per Enric Prat de la Riba, que va continuar també com a president de la Diputació de Barcelona. Els anys de la presidència de Prat de la Riba, mort de manera sobtada l'agost de 1917, van ser els de l'establiment de les bases per a tota l'obra que es va realitzar durant la presidència de Josep Puig i Cadafalch entre els anys 1917 i 1923.

La tasca de la Mancomunitat, que es va perllongar fins al 1923, va tenir un abast ample i divers i les seves competències es van correspondre amb els serveis de construcció i conservació de carreteres i camins, ferrocarrils, institucions assistencials i ensenyament professional. Tot plegat va suposar un pas molt important en el camí de la modernització econòmica i social de Catalunya.

El gener de 1919, l'Assemblea de la Mancomunitat va aprovar el projecte d'Estatut d'Autonomia, que suposava un pas més en l'autogovern català. L'Estatut autonòmic, però, va ser rebutjat i el context social convuls que va viure Catalunya entre febrer i abril de 1919 va fer que la Lliga Regionalista abandonés les aspiracions autonomistes mantingudes fins aleshores.

La dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) va frenar la tasca de la Mancomunitat, que va ser dissolta el 20 de març de 1925. La Mancomunitat de Catalunya va deixar de funcionar l'1 de juliol de 1925 i les quatre diputacions catalanes van recuperar els seus antics serveis.

El llegat

Al llarg d'una dècada, la Mancomunitat de Catalunya va desplegar tot un conjunt de polítiques en els àmbits de política social, cultura, ensenyament, beneficència i sanitat, obra pública i comunicacions, agricultura i hisenda. Un llegat que ha perdurat fins a l'actualitat.

Com a exemple, en l'àmbit de la cultura destaca la implantació de les biblioteques populars i la creació del Servei de Conservació i Catalogació de Monuments (1915), del Servei Meteorològic de Catalunya (1921) i de l'Oficina d'Estudis Jurídics (1918).

D'altra banda, pel que fa a l'ensenyament, la Mancomunitat va recollir l'obra impulsada per la Diputació de Prat de la Ribera i va apostar clarament per una política educativa de qualitat. Destaca la creació de l'Escola Montessori (1915), l'Escola Superior dels Bells Oficis (1915), l'Escola Superior de Bibliotecàries (1915) i l'Escola d'Infermeres (1917).

Segona República, Guerra Civil espanyola i dictadura franquista

La proclamació de la Segona República, el 14 d'abril de 1931, i l'aprovació del Decret del 21 d'abril del govern republicà espanyol reconeixent la formació de la Generalitat de Catalunya va suposar la desaparició de les quatre diputacions. D'aquesta manera, el 29 d'abril de 1931, la Diputació de Barcelona deixava d'existir i assumia la seva integració dins de la Generalitat de Catalunya. En realitat, però, fins a l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de 9 de setembre de 1932 la Generalitat va funcionar sobre la base administrativa i financera de les dissoltes diputacions provincials.

El 5 d'abril de 1938, tot just coincidint amb la caiguda de Lleida en el marc la Guerra Civil, els militars franquistes van emetre un decret de supressió de l'Estatut d'Autonomia de 1932. Finalment, el 15 de gener de 1939, el mateix dia de l'ocupació de la ciutat de Tarragona, la Junta Tècnica de Burgos va decretar la restauració de les diputacions com a corporacions provincials.

Durant la dictadura franquista les diputacions van estar subordinades als dictats dels governadors civils. La gestió administrativa de la Diputació de Barcelona, sotmesa a una administració pública autoritària i centralista, es va focalitzar inicialment en la depuració de funcionaris i la “descatalanització” de la institució.

La Llei de bases de règim local, de 17 de juliol de 1945, va retallar encara més l'autonomia provincial i va reduir els ingressos de les diputacions, fet que va dificultar el manteniment de les institucions assistencials, educatives i culturals que s'havien sostingut al llarg de les dècades anteriors.

Les modificacions de la Llei de bases de règim local de 1953 i 1955 van dotar la Diputació de Barcelona de més ingressos, fet que va permetre, entre d'altres, la inauguració de les Llars Mundet el 1957, que va ser també possible gràcies a la important donació econòmica realitzada per Artur Mundet, empresari català establert a Mèxic.

D'aquesta època destaca, també, la inauguració de la piscina Sant Jordi de Barcelona, el 25 de juny de 1966, la que fins aleshores era la única piscina coberta amb mides olímpiques de la ciutat de Barcelona.

Bibliobús, plaça de Sant Jaume, 31/5/1960. Autoria: Joaquín Ma. Domínguez Pont. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R. 3837)

Quatre dècades de prosperitat democràtica

Durant els primers anys de la transició democràtica (1975-1977) es va produir un nou debat polític al voltant de la possible desaparició de les diputacions catalanes. El restabliment de la Generalitat de Catalunya el 29 de setembre de 1977, després de les primeres eleccions democràtiques de juny, i el retorn de l'exili del president Josep Tarradellas, el 23 d'octubre del mateix any, van suposar un gir fonamental per al manteniment de la Diputació de Barcelona, de la qual Tarradellas també va ser president a partir del dia següent.

La combinació de les dues presidències en la mateixa persona va facilitar el càlcul polític que proposava convertir la Diputació de Barcelona en la base estructural sobre la qual edificar l'organisme autonòmic restaurat. De fet, la Diputació de Barcelona, com havia succeït durant els anys inicials de la Segona República, va esdevenir el principal suport administratiu i econòmic de la Generalitat durant aquests anys de transició. L'Estatut de Catalunya, referendat pel poble català el 28 d'octubre de 1979, va descartar la desaparició de les províncies i la dissolució de les diputacions.

En aquest període, l'anomenada transició democràtica, es va tornar a posar de manifest el destacat patrimoni que la Diputació de Barcelona havia acumulat al llarg de la seva història, especialment en matèria cultural i educativa. A tall d'exemple, depenien d'aquesta Diputació centres com ara l'Escola de Teixits de Canet de Mar, l'Escola Professional de la Dona, el Servei General de Biblioteques (que integren la Xarxa de Biblioteques Populars i la Biblioteca de Catalunya), el Museu Marítim, el Museu Maricel de Mar, el Museu del Cau Ferrat, el Museu d'Empúries, l'Escola del Treball, l'Institut del Teatre o la residència d'estudiants Ramon Llull.

L'etapa que va de l'any 1980 fins avui ha estat la més llarga de coexistència entre les diputacions i el govern autonòmic català. Al llarg d'aquestes dècades la Diputació de Barcelona ha desenvolupat una política de suport als 311 ajuntaments i 12 consells comarcals que, tot evitant la duplicitat de funcions amb la Generalitat, s'ha centrat en la inversió en equipaments de qualitat i en infraestructures.

De forma independent a l'alternança en el lideratge polític de la Diputació, als diferents governs de la corporació els ha unit, sempre, la funció i la vocació de cooperar amb els ajuntaments i, en definitiva, de fer que la ciutadania visqui millor.

En l'actualitat, la Diputació de Barcelona duu a terme una tasca imprescindible en l'àmbit de la cooperació local. És evident que si les diputacions compleixen enguany dos-cents anys és perquè estan íntimament lligades al concepte de democràcia, un concepte que al nostre país arrenca

Obres de la nova seu de la Diputació de Barcelona a Can Serra, 1987. Autoria desconeguda. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R.10164)

de la Constitució de Cadis i que beu de la tradició liberal i progressista, la que ha fet més per les persones en els dos segles passats.

La Diputació de Barcelona afronta el futur d'una Europa unida, defensora de les llibertats, i que compta amb uns valors que passen per la pau i la democràcia, que són irrenunciables. En aquest futur, la Diputació de Barcelona continuarà oferint als governs locals de la província el suport ferm i decidit per fer front a la reactivació social i econòmica, després de la crisi provocada per la pandèmia del coronavirus.

Parada a la plaça de Sant Jaume del Servei d'Extinció d'Incendis de la Diputació de Barcelona, 26/7/1978. Autoria: Eugenio Castillo Navarro. Fons: Diputació de Barcelona. (CAT AGDB R.31096)

Els presidents de la Diputació de Barcelona

Des de l'any 1864, els presidents de la Diputació de Barcelona són escollits entre els seus diputats. Tot seguit trobareu la ressenya dels presidents de cada període.

Núria MARÍN MARTÍNEZ (2019 - actualitat)
Marc CASTELLS i BERZOSA (2018-2019)
Mercè CONESA i PAGÈS (2015-2018)
Salvador ESTEVE i FIGUERAS (2011-2015)
Antoni FOGUÉ MOYA (2008-2011)
Celestino CORBACHO CHAVES (2004-2008)
José MONTILLA AGUILERA (2003-2004)
Manuel ROYES i VILA (1987-2003)
Antoni DALMAU i RIBALTA (1982-1987)
Francesc MARTÍ JUSMET (1980-1982)
Josep TARRADELLAS i JOAN (1977-1980)
Joan Antoni SAMARANCH TORELLÓ (1973-1977)
Josep Maria de MULLER i d'ABADAL (1967-1973)
Joaquim BUXÓ DULCE D'ABAIGAR, marquès de Castell-Florite (1949-1967)
Antoni Maria LLOPIS GALOFRÉ (1946-1949)
Lluís ARGEMÍ i MARTÍ (1943-1946)
Antoni Maria SIMARRO i PUIG (1939-1943)
Joan MALUQUER i VILADOT (1930-1931)
Josep Maria MILÀ i CAMPS, comte del Montseny (1925-1930; 1939)
Gaietà MARFÀ i CLIVILLES (1925)
Alfons SALA i ARGEMÍ, comte d'Ègara (1925)
José Enrique DE OLANO LOYZAGA, comte de Fígols (1924-1925)
Joan VALLÈS i PUJALS (1917-1924)
Enric PRAT DE LA RIBA i SARRÀ (1907-1917)
Joaquim SOSTRES REY (1905-1907)
Pau TORRES i PICORNELL (1905)
Josep ESPINÓS i STOCKLIN (1903-1905)
Darius RUMEU i TORRENTS, baró de Viver (1898-1903)

Andreu DE SARD i DE ROSSELLÓ (1896-1898)
Domènec SERT i RIUS (1896)
Josep COMAS i MASFERRER (1894-1896)
Manuel PLANA i CASALS (1891-1894)
Eduard MALUQUER i TIRRELL (1886-1890)
Manuel PLANA i CASALS (1884-1886)
Ròmul MASCARÓ (1883-1884)
Josep VILASECA i MOGAS (1878-1882)
Melcior FERRER i BRUGUERA (1875-1878)
Salvador MALUQUER i AYTÉS (1874-1875)
Ildelfons CERDÀ i SUÑER (1873-1874)
Benet ARABIO i TORRE (1872-1873)
Josep Anselm CLAVÉ i CAMPS (1872)
Salvador MALUQUER i AYTÉS (1871-1872)
Josep Anselm CLAVÉ i CAMPS (1871)
Anicet MIRAMBELL i CARBONELL (1869-1871)
Víctor BALAGUER i CIRERA (1868-1869)
Pedro DALMASES (1867-1868)
Salvador MALUQUER i AYTÉS (1864-1866)

Fins a l'any 1864, els presidents de totes les diputacions de l'Estat van ser sempre el cap polític de la província o el governador civil:

1863: **Francisco SEPÚLVEDA**
 1859: **Ignacio LLASERA ESTEVE**
 1858: **Agustín DE TORRES VALDERRAMA**
 1857: **Fernando ZAPPINO**
 1856: **Ignacio LLASERA ESTEVE; Melchor ORDÓÑEZ**,
 governador civil en comissió; **Juan ZAPATERO NAVAS**,
 governador civil interí
 1854: **Melchor ORDÓÑEZ; Pascual MADDOZ;**
Cirilo FRANQUET
 1853: **Manuel LASSALA**
 1852: **Ventura DÍAZ; Martín DE FORONDA VIEDMA**
 1850: **Fermín ARTETA**, governador civil
 1847: **Ventura DÍAZ; Pedro DE BARDAXI BALANZAT**,
 cap polític interí; **Manuel GIBERT; Miguel TENORIO**
 1844: **Manuel PAVÍA**, cap polític interí; **Francisco de
 Paula SILLÓ**, cap polític interí; **Francisco FULGOSIO;**
José M. DE GISPERT; José FERNÁNDEZ ENCISO,

cap polític en comissió; **Ramón CERUTI;**

Francisco CASTILLÓN, cap polític interí;

Manuel LASALA

1843: **Maximiliano GIBERT**, cap polític interí;

Ricardo SHELLY, cap polític interí

1836: **José MELCHOR PRAT**, cap polític interí;

Juan LÓPEZ OCHOA; Ramón NOVA; Rafael PÉREZ;

José M. PUIG, cap polític interí; **Juan GUTIÉRREZ,**

cap polític en comissió; **Antonio SEOANE**, cap polític en comissió; **Ignacio LLASERRA I ESTEVE;**

Luis DE COLLANTES I BUSTAMANTE

1823: **Fernando FERNÁNDEZ BUTRÓN**

1822: **Vicente SANCHO**

Entre els anys 1812 i 1814 hi va haver una única Diputació per a tot el Principat:

1822: **Antonio REMÓN ZARCO DEL VALLE;**

Juan Manuel MUNARRIZ, cap polític interí

1820: **José DE CASTELLAR; José M. GUTIÉRREZ TERÁN**

1814: **Valentín LLOZER**

1812: **Luis DE LACY; BARÓ D'EROLES**, cap polític interí;

Francisco DE COPONS I NAVIA, cap polític interí

La constitució de les diputacions provincials de l'Estat

Les diputacions provincials neixen en el marc jurídic de la Constitució espanyola de 1812, si bé no totes es van constituir en aquest moment per la situació d'inestabilitat provocada per la Guerra del Francès (1808-1814). Es dona el cas que algunes diputacions no han pogut conservar cap document d'aquests primers anys i se'n desconeixen tots els detalls, i en altres es té constància de la seva constitució gràcies a notícies i notes documentals puntuals d'altres fons.

El mapa de divisió administrativa d'Espanya d'aquests primers anys es componia d'un nombre i distribució diferent de províncies. És per aquest motiu que les províncies actuals més antigues són les que es van poder constituir en aquest primer període i en les que el nom i el territori no difereix substancialment del mapa que posteriorment s'aprovaria el 1822. En altres casos, com Catalunya o Aragó, originàriament es van constituir com a una sola diputació provincial i amb la modificació provincial de 1822 es van dividir (Catalunya en Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona; Aragó en Saragossa, Osca i Terol). És per aquest motiu que l'any que es té en compte per a la celebració del bicentenari és el 1822.

Cal recordar que, en el marc del Trienni Liberal (1820-1823), es dona un context favorable a restaurar les diputacions provincials i que es puguin organitzar i erigir per un període major de temps respecte l'anterior temptativa. Amb el decret de 27 de gener de 1822 s'aprova la nova divisió provincial que comporta la creació i constitució de les noves diputacions provincials. Amb tot, després de l'entrada dels Cent Mil Fills de Sant Lluís el 1823, es deroga tota l'activitat constitucional i el seu entramat institucional, on hi ha les diputacions.

Si bé és cert que al 1833 hi havia vigent una divisió provincial, no va ser fins al mes de setembre del 1835 quan es va manar establir les diputacions provincials. Amb tot, no va ser fins el mes d'agost de 1836 quan es va proclamar la Constitució política i, per tant, el restabliment de les diputacions.

En el següent quadre s'exposa l'any de constitució de les diputacions provincials. Cal destacar que hi ha dos casos especials. Per una banda, Pontevedra, que en la divisió provincial de 1833 canvia de capital respecte el 1822 i passa de Vigo a Pontevedra; per l'altra, Albacete, que es constitueix el 1835 perquè se separa de l'antic regne de Múrcia en el decret provincial de 1833.

Any de constitució de les diputacions provincials	
Diputació	Any constitució
Diputació de A Coruña	1822
Diputació de Albacete	1835
Diputació d'Alacant	1822
Diputació de Almeria	1822
Diputació de Àvila	1813 (1820)
Diputació de Badajoz	1822
Diputació de Barcelona	1822
Diputació de Burgos	1813 (1820)
Diputació de Caceres	1822
Diputació de Cadis	1813 (1820)
Diputació de Castelló	1822
Diputació de Ciudad Real	1822
Diputació de Còrdova	1813 (1820)
Diputació de Conca	1813 (1820)
Diputació de Girona	1822
Diputació de Granada	1813 (1820)
Diputació de Guadalajara	1813 (1820)
Diputació de Huelva	1822
Diputació d'Osca	1822
Diputació de Jaén	1813 (1820)
Diputació de Lleó	1813 (1820)
Diputació de Lleida	1822
Diputació de Lugo	1822

Diputació de Málaga	1822
Diputació de Ourense	1822
Diputació de Palència	1813 (1820)
Diputació de Pontevedra	1836
Diputació de Salamanca	1813 (1820)
Diputació de Segovia	1813 (1820)
Diputació de Sevilla	1812 (1820)
Diputació de Sòria	1813 (1820)
Diputació de Tarragona	1822
Diputació de Terol	1822
Diputació de Toledo	1813 (1820)
Diputació de València	1822
Diputació de Valladolid	1813 (1820)
Diputació de Zamora	1813 (1820)
Diputació de Saragossa	1822
Diputació Foral de Àlaba	1812
Diputació Foral de Bizkaia	1812
Diputació Foral de Guipúscoa	1812
Diputació Provincial de Navarra	1812

Cabildos	Any constitució
Gran Canaria	1913
Tenerife	1913

Actes i accions amb motiu del bicentenari de la Diputació de Barcelona

Amb la voluntat de recuperar el passat de la Diputació per fer descobrir a la ciutadania el llegat de la corporació i fer-la partícip de projecte, la Diputació de Barcelona commemora, aquest 2022, el bicentenari de la seva constitució, que va ser el 15 de maig de 2022.

Es per aquest motiu que la Diputació de Barcelona durà a terme tot un seguit d'accions amb la voluntat, precisament, de donar a conèixer la història d'aquesta institució bicentenària, així com posar les bases sobre quin és el futur que ha de seguir no només la Diputació de Barcelona, sinó també el conjunt de diputacions i de governs de segon nivell del conjunt de l'Estat.

Impuls a la digitalització de l'Arxiu General de la Diputació

En el marc dels actes commemoratius, la Diputació aposta per continuar ampliant la digitalització de l'Arxiu General de la corporació, així com la creació d'un portal web que faci més accessible tot aquest fons. L'objectiu és, doncs, oferir a la ciutadania una plataforma que, de manera transparent, permeti l'accés a la documentació i a la informació pública generada per la Diputació com a testimoni de l'activitat desenvolupada durant aquests dos-cents anys d'història.

D'aquesta digitalització destaca el fons que pertany al Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la pròpia Diputació. Creat l'any 1914, aquest Servei dona suport als ajuntaments en la salvaguarda i posada en valor del seu patrimoni arquitectònic, monuments i centres històrics, tant amb assessorament com amb suport tècnic, científic i econòmic.

L'impuls a la digitalització de l'Arxiu també inclou la publicació de les memòries de la Diputació de Barcelona, així com l'obertura de dades de funcionaris depurats i dels diputats i diputades que han integrat la Diputació de Barcelona, des del 1812 fins a l'actualitat. També s'oferirà accés al BOPB (1833-1997) indexat i amb capacitat de cerca i a la descripció de les fitxes del Servei de Catalogació i Conservació de monuments (SPAL); a més de digitalitzar fotografies, actes del trienni liberal de 30 ajuntaments de la província i, expedients de la Mancomunitat de Catalunya i de la biblioteca de l'època de la Mancomunitat.

D'altra banda, la Diputació de Barcelona treballa per una òptima descripció i organització definitiva dels fons custodiats a l'Arxiu General de la corporació. Això permetrà que tant els documents textuais, bibliogràfics, fotogràfics i audiovisuals podran ser tractats per a poder-ne garantir la seva conservació, perdurabilitat i accessibilitat en les consultes que s'hi facin.

Acte central conjunt

Les quatre diputacions catalanes impulsen un acte conjunt de commemoració de l'efemèride, posant en valor el paper que les diputacions municipalistes i democràtiques exerceixen, com a governs locals intermedis, al serveis dels municipis, dels seus territoris i dels seus ciutadans i ciutadanes.

Jornada de la Fundación Democracia y Gobierno Local a Barcelona

El divendres 22 de juliol tindrà lloc al vestíbul de Can Serra, seu de la Diputació de Barcelona, una jornada organitzada conjuntament amb la Fundación Democracia y Gobierno Local, amb l'objectiu de donar a conèixer, d'una forma més acadèmica, el paper de les diputacions des d'una vessant més històrica i, també, quin és el camí que han de seguir aquestes institucions actualment.

Publicació d'un llibre

Durant els darrers mesos d'aquest 2022, la Diputació de Barcelona publicarà un llibre amb la voluntat, com ja s'ha detallat anteriorment, de ressaltar el caràcter municipalista d'aquesta institució, posant èmfasi en les darreres quatre dècades d'etapa democràtica. A més de fer un repàs històric, s'analitzaran les polítiques públiques dutes a terme, l'evolució del territori i es tindrà una mirada de futur per exposar quin és el paper que en el futur han de tenir les diputacions.

Documental sobre els 200 anys de les diputacions

La Diputació de Barcelona i la Xarxa Audiovisual Local estan treballant conjuntament per emetre, en l'últim tram d'aquest 2022, un documental sobre els dos segles de diputacions provincials. El documental posarà en rellevància històrica de l'acció política que s'està duent a terme a dia d'avui.

La commemoració del bicentenari de la Diputació de Barcelona respon als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) números 16 “Pau, justícia i institucions sòlides”, i 17 “Aliances per aconseguir objectius”. Els 17 ODS van ser proclamats per l’Assemblea General de Nacions Unides el 25 de setembre de 2015 i formen part de l’agenda global per a 2030. La Diputació de Barcelona n’assumeix el compliment i desplega la seva acció de suport als governs locals de la província d’acord amb aquests ODS

**Diputació
Barcelona**

Gabinet de Premsa i Comunicació

Diputació de Barcelona

Rambla de Catalunya, 126

Edifici Can Serra

08008 Barcelona

premsa@diba.cat

Tel. 934 049 412 / 629 802 919